

Råd til mere med gode råd om elbesparelser

På elspareportalen.bl.dk findes en masse gode råd og værktøjer til hvordan man kommer i gang med elbesparelser. Dette dokument samler de gode råd og skal inspirere ejendomsfunktionærer og afdelingsbestyrelser til at indkøbe mere energivenligt eller agerer energivenligt i hverdagen.

Kom godt i gang gode råd! – her!

- Se det som et fælles projekt
- Opret en elsparearbejdsgruppe
- Kortlæg strømforbruget
- Find de væsentligste strømkilder
- Lav en handlingsplan
- Søg råd om forslag hos boligselskabet eller leverandører
- Udfør den vedtagne handlingsplan

Her følger en samling af de gode råd som henvises til på elspareportal.bl.dk og som dækker områderne:

- Belysning
- Hårde hvidvarer
- Vaskeri
- Ventilation
- Pumper
- Andre elforbrugende apparater
- Beboerkampagne
- Indkøbspolitik

Brug pæren - spar strøm!

I boligafdelinger bruges el til udelys, trapper, kældre, lofter og fælleslokaler etc. Ved at skifte fra glødepærer til sparepærer sparer I nemt 50-75 % af disse pærers forbrug og indføring af sensorstyring i kælder eller vaskeri kan også spare ca. 20 % af forbruget.

- Sluk lyset når du forlader rummet
- Udnyt dagslyset
- Rengør lyskilder jævnligt
- Indstil sensorstyringen korrekt og efter behov
- Opsæt sensorstyring hvor der er behov
- Indkøb og opsæt A-pærer
- Overvej at anvende og indkøbe diodelys
- Opsæt højfrekvent lysstorarmatur
- Udskift til energieffektive halogenpærer

Rådene i boksen viser hvad du kan gøre for at spare på energien i forhold til køb og brug af belysning. I denne tekst uddybes sparepunkterne.

Husk altid at slukke lyset når du forlader rummet som sidste person. Udnyt dagslyset så meget som muligt, og brug kun kunstig belysning hvor det er nødvendigt. Sluk altid på stikkontakten, hvis der sidder en transformer mellem stikkontakten og afbryderen til lampen (eksempelvis for visse halogenlamper) Rengør armaturer, lyskilder og vinduer jævnligt – og lav evt. en rengøringsplan.

Indstil sensorstyringen på jeres belysning korrekt og efter jeres behov. Indkøb og opsæt A-pærer alle steder hvor det er muligt – skift alle glødepærer ud til A-pærer med det samme. Udskift til energieffektive halogenpærer, hvor der er opsat halogenspots - eksempelvis i fælleslokaler og kontorer. 50W halogenpærer skiftes til 35W halogenpærer eller 35W halogenpærer skiftes til 20W energieffektive halogenpærer.

Overvej at anvende diodelys (LED) i stedet for andre lyskilder. Opsæt højfrekvente (HF) lysstofarmaturer i stedet for de normale armaturer m. glimtænder. Vælg altid HF-armaturer ved nykøb. Opsæt sensorstyring på belysning i kælder- og loftrum og i rum hvor der er risiko for at lyset vil være tændt uden grund i længere tid

Kolde kontanter kan spares

To af de fire apparatgrupper som bruger størstedelen af elforbruget i de danske hjem er køle- og fryseskabe/kummefrysere, og vaskemaskine og tørretumbler. Derfor kan der spares meget el ved at købe energivenlige hårde hvidevarer og bruge dem energirigtigt.

- Køb hårde hvidevarer med A++ eller elspare-mærke
- Køb kun den størrelse som der er behov for
- Informér om energirigtig brug af hårde hvidevarer

Rådene i boksen viser hvad I kan gøre for at spare på energien i forhold til køb og brug af hårde hvidevarer. I denne tekst uddybes sparepunkterne.

Køb A ++ mærkede hårde hvidevarer eller spørg efter produkter med elspare-mærket og køb kun den størrelse, som er nødvendig for at dække det behov der er. Fx skal ungdoms- og ældreboliger ikke bruge lige så stort køleskab, som familieboliger.

Du kan også infomere om energirigtig brug af hårde hvidevarer på mange måder. Opsæt fx en vejledning i energirigtig brug af hårde hvidevarer i fælles-lokaler, kom med 3 gode råd til beboerne hvis I alligevel har en snak om hvidevarerne – fx:

- brug tørresnoeren
- brug eftervarmen og glem forvarmning i ovnen
- optø frostmad i køleskabet

Du kan også opfordre afdelingsbestyrelsen til at fremsende gode elspareråd i jeres beboerblad eller udarbejde en vejledning i elbesparende brug af apparaterne til nyindflyttere.

Vask med omtanke

- Køb altid maskiner der bruger lidt strøm
- Nedjuster vasketemperaturen
- Afprøv koldtvaskepulver
- Tilslut varmtvandsstilløb hvis muligt
- Gør det muligt at anvende tørresnor
- Frakobl forvasken
- Hæng gode vaskeråd op i vaskeri
- Overvej ændring af prisstruktur i vaskeri

Rådene i boksen viser hvad man kan gøre for at spare på energien i forhold til køb og brug af fælles vaskeriudstyr. I denne tekst uddybes sparepunkterne.

Køb altid vaskemaskiner og tørretumblere, som bruger lidt strøm. Der findes pt ikke A-mærkede til professionelle vaskemaskiner, men man kan spørge leverandøren efter maskiner, som bruger meget lidt el.

Ca. 80 % af elforbruget ved vask går til opvarmning af vand. Hvis muligt afprøv koldtvaskepulver kombineret med nedjustering af vasketemperaturer og undersøg mulighederne for at få tilsluttet varmtvandsstilløb. På mange maskiner kan man frakoble forvask. Prøv det i periode og find ud af om det er en brugbar løsning - det spare ca. 10 % af elforbruget ved vask.

Påvirk den daglige vaskeadfærd ved brug af information - hæng Gode vaskeråd (hent den på www.elspareportal.bl.dk) op i fælles vaskeriet. Gør det muligt at anvende tørresnor i stedet for tørretumbler og foreslå afdelingsbestyrelsen at prisstrukturen ændres i vaskeriet så det bliver billigere at vaske ved færre grader.

Ventilation - den skjulte strømsluger

Rigtigt mange ventilationsanlæg kører ikke effektivt og bruger derfor for meget el og varme. Ventilation bruger typisk fra 10 til 40 procent af bygningens elforbrug i alt. Det er derfor vigtigt, at effektiviteten er så høj som muligt for at undgå unødigt elforbrug og omkostninger. Erfaringer fra Elsparefondens ventilationstjek viser, at forslag og råd ved et eftersyn alene giver besparelser på mere end 25 % årligt. Der er derfor masser af besparelser at hente alene ved et eftersyn af ventilationsanlæg.

- Køb og anvend sparemotor® og spareventilator®
- Foretag regelmæssige eftersyn
- Overvej anskaffelse og tilslutning til CTS-anlæg
- Søg råd hos ventilationsrådgiver/energirådgiver
- Tjek spareventilator.dk

Rådene i boksen viser hvad du kan gøre for at spare på energien i forhold til køb og brug af ventilationsanlæg. I denne tekst uddybes sparepunkterne. Anvend gerne sparemotor® og spareventilator® i ventilationsanlægget og gerne med varmegenvinding. Få foretaget eftersyn på ventilationsanlæggene – tegn eventuelt en aftale om årligt eftersyn. Anvend evt. VENT ordningen eller Elsparefondens ventilationspakke.

Tjek sparemotor.dk og spareventilator.dk for gode råd til indkøb, drift og gode historier fra andre boligafdelinger eller følg Elsparefondens Indretningsvejledning ved køb eller udskiftning. Få tilsluttet et CTS-anlæg til både varme- og ventilationsanlæg, hvis det er muligt.

Få jeres ventilationsrådgiver/energirådgiver til at komme med gode råd til om indstillingen og brugen af luftkanalerne i boligerne. Denne viden kan du give videre til afdelingsbestyrelsen, som eventuelt kan udarbejde et dokument om rigtig brug af ventilationskanalerne i boligerne.

Elsparefondens 4 gode råd, når du anskaffer et ventilationsanlæg:

- Sørg for, at bygningen er så tæt og velisoleret som muligt, så al luftskifte sker gennem ventilationsanlægget.
- Anskaf det ventilationssystem, der genvinder mest muligt varme og bruger mindst muligt el.
- Vælg det mest effektive ventilationssystem.
- Følg brugervejledningen. Vær f.eks. opmærksom på, at filtrene i anlægget typisk skal skiftes én gang om året.

NB! Pr. 1. januar 2008 er det lovpligtigt at få udført energieftersyn af større ventilationsanlæg og klimaanlæg. Læs mere på Energistyrelsens hjemmeside eller kontakt boligselskabet for at høre om deres tiltag på området.

Nye pumper er toptunet til at spare el

Næsten alle husstande med centralvarme og mange med fjernvarme har en cirkulationspumpe. I Danmark er der 1,3 mio. husstande, der har en cirkulationspumpe. Heraf er ca. 12.000 i dag A-pumper. Hvis alle danske husstande skiftede til en A-pumpe, ville vi kunne spare miljøet for 400 mio. kWh om året.

- Køb sparepumpe®
- Indstil dine pumper efter årstiden
- Overvej at investere i et CTS-anlæg
- Køb en A-mærket Pumpe til det enkelte lejemål

Rådene i boksen viser hvad man kan gøre for at spare på energien i forhold til køb og brug af cirkulationspumper. Her uddybes nogle af sparerådene. Køb sparepumper hvis der tale om pumper som fordeler til flere boliger se sparepumpelisten på sparepumpe.dk.

Investér i et CTS-anlæg. Indstil dine pumper efter årstiden, hvis I ikke har CTS-anlæg - få evt. leverandør til at hjælpe dig med korrekt indstilling. Oftest gør de det gratis. Køb en A-mærket Pumpe hvis hver bolig/lejemål har deres eget system.

Her følger 10 gode råd om drift, vedligehold og brug af pumper fra "Den lille blå om sparepumper".

- Reduktion af driftstid
- Optimering af pumpevirkningsgrad
- Optimering af motorvirkningsgrad
- Reduktion af tryktab i anlægget
- Regulering af pumpens omdrejningstal efter behov
- Opdeling af pumpe-system på flere pumpeenheder
- Reduktion af flow evt. i perioder
- Reduktion af tryk evt. i perioder
- Optimering af vandfordelingen
- Tilpasning af pumpe-regulering til den ønskede opgave

Nogle af disse ting kan optimeres ved at koble pumpen til et eksisterende CTS-anlæg der både kan styre varme- og ventilationsanlæg.

Mange bække små ...

To typer strømforbrugende apparater elevatorer og it- og kontorudstyr findes der en række gode råd til i nedenstående boks.

Gode råd til it og kontorudstyr

- Køb produkter med elsparemærke eller miljømærket Svanen eller EU-blomsten
- Køb og brug hver dag elspareskinnen til dit IT-udstyr, lampe og andre små apparater
- Vælg bærbare computere frem for stationære
- Sluk altid for skærm og lys når du går ud af kontoret.
- Placer kontorbordet så dagslyset udnyttes så meget som muligt

Gode råd til elevatorer

- Sæt sparepærer i elevatoren hvis man kan
- Sørg for/tjek at lyset slukker automatisk i elevatoren, når den ikke er i brug.
- Få folk til at bruge trappen - opsæt "Brug trappen" (pdf)

Rådene i boksen viser hvad man kan gøre for at spare på energien i forhold til køb og brug af it-, kontorudstyr og elevatorer. Her uddybes nogle af sparerådene.

Køb lavt forbrugende mærket udstyr. Elsparefonden har udviklet elsparemærket til produkter, så du kan være sikker på, at elforbruget ligger i den lave ende. Miljømærkede produkter tager i nogen grad hensyn til elforbruget.

Bærbare og fladskærme bruger typisk kun halvt så meget strøm som stationære computere. Maskinen skal kunne gå i dvale og automatisk slukke. Den skal også have en kort opvarmningstid, så den hurtigt er klar igen. Dette sparer meget standby-forbrug.

En elspareskinne gør det nemt at slukke alle apparater på én gang.

Elsparefondens indkøbsvejledning giver gode råd til indkøb og opstiller værdier og krav for hvor meget de enkelte produkter må bruge i strøm.

Elsparefonden har lavet en hjemmeside som kun primært handler om tips til at spare el ved indkøb og brug af IT og kontorudstyr www.it.sparel.dk.

Engager beboerne!

Det fælles elforbrug udgør kun en vis andel af hele boligafdelingens elforbrug. Beboernes individuelle strømforbrug kan komme med i spareplanerne. Det ville være et flot mål at sætte sig og give et godt image udadtil. Samtidig kan helhedstanke være med til at skabe et positivt samlingspunkt for "snakken" i afdelingen.

De enkelte beboeres elforbrug kan man som afdelingsbestyrelse blandt andet påvirke ved at lave en elsparekampagne i afdelingen. Tag ejendomsfunktionærerne i afdelingen med i kampagnen og planlægningen af den. En sparekampagne kan bestå af disse punkter:

- Give beboerne gode råd til deres eget forbrug af el
- Synliggør fald i elforbrug gennem små nære historier - fx følg en familie
- Informer løbende beboerne om forbruget og jeres planer
- Gør det dyrere at bruge meget strøm - gør det meget dyrere at vaske 90 grader end 30 grader
- Lav en vejledning til nye indflyttere med gode elspareråd
- Uddan flere elambassadører blandt beboerne
- Lav en elsparekonkurrence

En elsparekampagne handler i høj grad om at gøre beboerne bevidst om mulighederne for at spare el. Blandt andet kan man ophænge opslag ved strømkilderne fx i vaskeri og elevator- klik på Gode vaskeråd (hent på www.elspareportal.dk) eller Brug trappen(hent på www.elspareportal.dk), print ud og hæng op. I kan også skrive artikler i beboerbladet med gode råd. For at få inspiration til de gode råd læse fx mere under de enkelte strømkilder i Ejendomsfunktionærer fx Belysning. Elsparefonden har også en hjemmeside hvor man kan finde gode spare og indkøbsråd til folk der bor i hus og i lejlighed – Sådan sparer du.

I kan også som afdelingsbestyrelse påvirke beboernes elforbrug i fx vaskeriet ved at ændre på udgiftsstrukturen og gøre det billigere at vaske ved mindre grader. Lave vasketemperaturer bruger op til 5 gange mindre strøm end høje vasketemperaturer.

En tredje mulighed er også at tage en eller flere på kursus for at få inspiration til afdelingen.

Køb jer til en mindre elregning

Det behøver hverken være dyrt eller besværligt at købe energibevidst ind. Når det gælder el-forbrugende produkter kan det ofte betale sig at købe et lidt dyrere produkt, hvis man efterfølgende kan sikre sig en lavere el-regning. Produkter med en længere holdbarhed eller som let kan repareres kan det også være en fordel af investere i. Det kan fx. frigøre arbejdstid til andre aktiviteter.

For at sikre at alle i boligafdelingen foretager energibevidst indkøb, bør bestyrelsen vedtage en indkøbspolitik (pdf) for energiforbrugende produkter. En sådan indkøbspolitik kan koordineres med andre afdelinger eller boligselskabet og man kan arbejde for at brug af rammeaftaler og fællesindkøb og derved opnå større rabatter.

Forslag til energibevidst indkøbspolitik

“Ved boligafdelingens indkøb af energiforbrugende produkter og serviceydelser, vælges det mindst elforbrugende tilbud, under hensyntagen til øvrige forhold som design, funktionalitet og økonomi. Et tilbud vurderes i forhold til anskaffelsespris samt de langsigtede driftudgifter”.

Ved større tilbud kan der efterspørges en beregning af elforbruget set over ti år. Ved alle tilbud er det vigtigt at forholde sig til den samlede økonomi, dvs. pris ved indkøb, pris ved drift i form af elforbrug samt skøn over omkostninger ved vedligehold, f.eks. kan elbesparende vaskemaskiner være dyre i indkøb, men til gengæld er der færre omkostninger til elforbruget i vaskemaskinens levetid. En tilbagebetalingstid (hvor mange år der tager at betale omkostninger ved merpris eller pris på vaskemaskinen i form af økonomiske besparelser ved det mindre elforbrug) kan i mange tilfælde være relevant at se på.

Nyttig information om energibevidst indkøb

Der findes efterhånden indkøbsvejledninger inden for en stor del af de produkttyper, som en boligafdeling typisk investerer i samt til beboerne som privatpersoner. Vejledningerne kan have form af beskrivelser af konkrete produkter, der opfylder en række kriterier, forskellige mærkningsordninger samt lister med forslag til krav, som en boligafdeling eller privatperson kan stille til sine indkøb.

